

Beszámoló

A jelenlegi érdeklődésem és szakmai tevékenységem egy olyan művészeti kísérletre összpontosul, amely a mai ember mediatizált világban való helyzetét vizsgálja különböző izolációs gyakorlatokon keresztül és lehetőséget ad arra, hogy megfigyeljem magam és mások viselkedését egy zárt, ingerszegény környezetben.

Ezek egyike abban állt, hogy 24 órán keresztül a résztvevőknek egy olyan zárt térben kellett tartózkodniuk, ami elszigetelt a külvilág történéseitől, a természetes fény változásaitól – a szoba csak mesterséges fénnel volt kivilágítva – a nappal és éjszaka időszakait nehezen lehetett megkülönböztetni egymástól. A szobában mindössze egy kamera, egy képernyő, egy matrac takaróval, ivóvíz és a szükségletek elvégzéséhez használható edények voltak elhelyezve.

Több próbálkozásom követően a folyamatba mások is bekapcsolódtak, ezáltal lehetőségük adódott átélni a szóban forgó tapasztalatot. A falon elhelyezett képernyőn keresztül, láthatták az előzőleg bent tartózkodott személyt, így egyszerre váltak megfigyelővé és megfigyeltté. Erről a tapasztalatról a következőképpen számolt be az egyik résztvevő: *„... követtem az előző személyeket, mindig felébredtem a hangokra, csattanásokra. Például amikor valaki köhögött, volt egy olyan érzésem, hogy egy szobában vagyunk, mind. Vagy, ha hangot adott ki akkor nagyon azt éreztem, hogy ő is itt van. Ez nagyon élethű ...”* Berszán Márkos Ágota

Természetesen bárki elhagyhatta a szobát, ha úgy érezte nem bírja, vagy nem akarja kivárni a végét, de akkor többé nem térhetett vissza. A 24 óra letelte után minden alkalommal egy beszélgetésre került sor, amelyben a résztvevők megosztották a bent szerzett tapasztalataikat. Egy rövid részlet az egyik átiratból: *„...valóban megszűnik az idő, teljesen. Illetve egy ennyi történik – kézcsattintás – mikor kijössz a szobából de közbe az az ennyi egy végtelennek tűnő, kinyúlt idő [...] gyakorlatilag újra felfedeztem a szervezetem hangjait, a külvilág hangjait. Az alvás és az ébrenlét között egy új kapcsolatot. A gondolataim azok ..., mivel nem volt kivel társalognom, találkoznom ezért magamba sok emberrel, sokfélét beszélgettem ...”* Szász István

Minden bizonnyal, a legfontosabb, hogy a zártság mindannyiunk számára lehetőséget teremtett, hogy befele forduljunk és egy keveset foglalkozzunk a bennünk zajló gondolatokkal.

Noha még nem tekintem befejezettnek a projektet, az egyik, művészi értelemben vett eredménye az lenne, hogy a kamerák és médiák keresztüzében zajló mindennapjainkat egy kicsit más fényben tünteti fel és talán ezáltal lehetőségünk van megérteni, hogy mennyire ki vagyunk szolgáltatva a fogyasztó-termelő ipari rendszereknek.

A technikai feltételek megteremtése komoly kihívást jelentett, mivel 24 órányi videóanyag rögzítése és visszajátszása egy képernyőn nem bizonyult egyszerűnek. Legelőször egy IP kamera rendszerrel próbálkoztam, de több tényező miatt nem bizonyult megfelelőnek. Végül egy HDMI digitális jelforrás alapú rendszert sikerült kiépíteni, ami lehetővé tett egy jobb minőségű rögzítést és egy optimalizált adattárolást.

Mindehhez az elengedhetetlen anyagi alapot a Communitas alkotói ösztöndíj jelentette. Ebből sikerült beszerezni az eszközöket – képernyőt, kamerát, adattárolókat, digitalizáló kártyát és más technikai tartozékokat – kialakítani az izolációs teret és több időt rááldoznom a munkára. Ugyanakkor köszönettel tartozom a résztvevőknek és mindazoknak, akik segítettek, közreműködtek, motiváltak.

Továbbá az elmúlt év során lehetőségem volt együttműködni az Altart alapítvánnyal az Ars Publica / Res Publica programban, amelynek célja a hatóságok és lakosság által elhagyott városi közterekre újra felhívni a figyelmet.

Ezúttal a köztéri beavatkozás helyszíne a kolozsvári Vasutasok Parkja volt, amelyet az elmúlt 20 évben egy sikertelen privatizációs folyamat miatt zárva tartottak a helyi közösségek előtt. Ez idő alatt a parkban található létesítmények többségét lebontották, megrongálták, elvitték, de az elzártságnak köszönhetően a vegetáció elburjánzott, vadul benőtte és ezáltal egy természetesebb fejlődési folyamat mehetett végbe a növény- és állatvilág számára. A számtalan tulajdonjogi huzavona és egy kormányhatározatot követően a park adminisztrációja a helyi önkormányzathoz került és mindez a helyszín közvetlen környezetében beindított egy újabb dzsentifikációs folyamatot.

Nagyjából egy hónap leforgása alatt sikerült létrehoznom a „parkot a parkban”

mely az eredetinek egy élő modelljét képezi gyümölcsöző cserjékből, bokrokból és almafacsemetékből. Ez a tér a Vasutasok Parkjának körvonalát reprodukálja kisebb léptékben, mindössze 200 négyzetméter területet foglal magába és egy érdekektől mentes találkozási hely lehetőségét vetíti ki a jövőbe. Ez egyben kísérlet a kollektív felelősségvállalásra, mert a közösségi tér, közösségi felelősséget jelent és a megalkotott gyümölcsöskert mindenkié és senkié, de ahhoz, hogy fönmaradjon gondoskodást és oltalmat igényel.

Az élő installációt 100 gyümölcs-cserje, egres és piros ribizli, 5 gyümölcsfa, batul és pónyik, helyi őshonos almafajok alkotják. Mindehhez egy fém-tábla társul és a közösségi felelősség fontosságára emlékeztet a következő felirattal: *„Almát, ribizlit és egrest ültettünk itt el. Mindannyiunkon múlik, hogy jövőre ehetünk-e belőle.”*

Ugyancsak a tavaly meghívást kaptam a Fringe összművészeti fesztiválra. Erre Litvániában, Žagarė városában került sor és mivel a kiutazás költségét nem tudták biztosítani az alkotói ösztöndíjból volt lehetőségem ezt fedezni. Az ott eltöltött idő alatt két munkát sikerült megvalósítanom, az egyik a „Kettős kétely” című installáció ami két kereszt egymásba olvadásból tevődött össze és egy sötét alagsorban, a folyosó végén pulzáló vörös fény világította meg. Ezzel az életem bizonyosságának racionális és hitbéli kérdését, kételyeit próbáltam ábrázolni. A másik munkám egy performance volt melynek címe „A megváltó fogyasztás - avagy a kapitalizmus terhe”. A keresztúthoz hasonlóan, egy 1,5 km-es útvonalra tettem meg egy kereszttel, amelyre különböző globálisan elterjedt fogyasztói termékek voltak felaggatva. Miután több utcát bejártam, e nem könnyű tehertől a városközpont főterén szabadultam meg, letéve és otthagya a földön. Hamarosan az emberek ellepték, teljesen kifosztották és a végére nem maradt más belőle, csak egy csupasz fakereszt.

Még egy munkámról teszek említést, amit 2017-ben a Gyergyószárhegyen is megrendezésre került GNAP Eastern Europe, Rurális helyszínek természetművészeti workshop alatt készítettem. A helyi kultúrotthon színpadán, a különböző méretre felvágott falécek összeillesztéséből egy zárt rendszerű, mobilis szerkezetet építettem fel. Ennek a formája bárki által megváltoztatható volt és ezáltal egy folyamatosan átalakuló

térrajzot képezett.

Az alkotói ösztöndíj nélkülözhetetlen alapot, biztonságot adott az elmúlt év során és lehetővé tette számomra a szakmai fejlődést, kontinuitást. Ezúton is köszönöm a Communitas Alapítvány támogatását.